

Перші знахідки голих лобозних амеб (*Lobozea*, *Gymnamoebia*) в Житомирському Поліссі України

М. К. Пацюк

Житомирський державний університет ім. І. Франка

Голі амеби поширені в різних морських, прісноводних, ґрунтових біотопах, беруть участь в природному колообізі речовин і енергії як споживачі розчинених органічних речовин і детриту, бактерій, мікроскопічних водоростей і еукаріотичних організмів, співставних з ними за розміром. Багато видів цієї групи протистів можуть бути використані як біоіндикатори (Arndt, 1993; Page, 1988).

Відомі лише фрагментарні дані щодо знахідок невеликого числа видів в роботах XIX–XX сторіч в інших регіонах України під час дослідження фауни безхребетних в цілому. З таких робіт слід відмітити статті П. Т. Степанова (1885), А. В. Висоцького (1885), С. Переяславцевої (1886), П. М. Бучинського (1895), В. В. Добровлянського (1914) та М. М. Фадєєва (1929). На території Житомирського Полісся голих амеб не вивчали.

Невелика кількість ґрунтових видів голих амеб вказана в статтях Божко. В цілому для України за літературними даними відмічено лише 22 види голих амеб. Вивчення видового складу голих амеб потребує спеціальної сучасної оптики, тому практично всі знахідки видів, у тому числі і індикаторних, що вказані в перелікованих вище роботах, потребують уточнення.

У зв'язку з цим метою наших досліджень є встановлення таксономічного складу голих амеб регіону та аутокологічних особливостей окремих видів.

Матеріалом для дослідження були проби води, відібрані біля берега на глибині до 10 см в вересні 2009 року в водоймах в околицях м. Радомишль Житомирської області. Матеріал був відібраний в 9 пунктах: озера біля сіл Лутівка, Чудин, Верлон, Гута–Забілоцька, Мала Рача, Краснопірка, р. Тетерів біля м. Радомишль, р. Бистрівка біля с. Пилиповичі, р. Білка біля с. Забілоччя. Всього було зібрано і оброблено 25 проб. Найбільш поширеними видами є *Vexilifera bacillipedes* та *Thecamoeba striata*, що зустрічаються майже в усіх досліджуваних водоймах, тоді як рідкісним є вид *Trichamoeba sinuosa*.

Всього в регіоні дослідження було знайдено 10 видів голих амеб, що відносяться до 1 ряду і 7 родин. Всі вказані види є новими для фауни України.

Знайдені види відносяться до таких морфотипів: моноподіальний, монотактичний, лінзовидний, дактилоподіальний, віялоподібний, стріатний.

Фауна голих амеб залишається практично невивченою на території України, тому в подальшому необхідно проводити більш масштабні дослідження та поповнювати фауністичний список голих амеб України.